

Óli Jacobsen
olij@sosialurin.fo

Versonurin og pápin í kríggj fyri Danmark

Effersøeættin er væl umboðað í gamla kirkjugarði, sum tað eisini er komið fram í hesi røð. Ein av teimum er Oliver Petræus Effersøe, sum hevur verið umrøddur fyrr. Men hann eigur eisini tvey børn í kirkjugarðinum og vermammu við svági. Lýsingin av teirra gravsteinum verður við endurgeving av brøvum, sum Oliver sendi heim frá hansara luttøku í danska herinum frá bardaganum móti Týsklandi í 1864. Hesi brøv eru sera áhugaverd, ikki minst tá hugsað verður um, at pápi Oliver, Jón, var ein oddamaður í kvettinun hjá Jørundi hundadagakongu móti danska yvirvaldinum í Íslandi. Brøvini verða endurgivin stórt sæð, sum tey eru skrivað

Noyðist at verja mitt elskaða fedraland

Kjøbenhavn,
d. 12te Marts 1864

Kjære Forældre,

Desto værre rejste Dampskibet i Efteraaret, uden at jeg fik tilsendt Dem Brev, som for øvrigt ikke indeholdt andet end, at jeg befandt mig vel. Siden den Tid er store og vigtige Begivenheder indtrufne, vigtige og destoværre truende for vort elskede Fædreland. Vor kjære høitelskede Konge, Frederik den 7de, er død, og Danmark staar paa Afgrundens Rand. De to store tyske Stormagter Østerrig og Preussen have angrebet os med mægtige Hærmasser, og destoværre, vor lille tapre Armee har maattet trække sig tilbage for Overmagten. Dannevirkestillingen, som alle danske stoledes paa, blev forladt allerede den 6te Februar, og vor Armee trak sig tappert kæmpende tilbage til Dybbøl og Jylland. Men siden den Tid har Fjenden bestandig udviklet større og større Troppemasser og besat saa godt som hele Halvøen paa Fredericia og Dybbølstillingen nær. Enhver dansk, som elsker Fædrelandet, maa nu anse det for sin Pligt at ofre Liv og Blod for Fædrelandet, som trænger til dem alle. Jeg har set Mænd forlade Kone og Børn og syngende drage til Armeen. Den ene af dem havde Kone og 8 Børn, men han sagde: "Gud være med Eder, jeg vilde gerne blive hos Eder mine Kære, men Fædrelandet kalder mig og jeg lyder."

Fra Norge og især fra Sverrig strømmer Flokke af Frivillige hertil for at hjælpe deres danske Brødre. Kunde jeg vel, kjære Forældre, som har været Vidne til alt dette, være en ligegyldig Tilskuer?

Nej, jeg har nydt saa meget godt i Danmark, som det nu er paa Tide at vise mig taknemlig for, og jeg er derfor traadt i de

danske Krigeres Rækker.

Kjære Forældre, jeg beder og haaber, at I ikke blive vrede, fordi jeg har gjort dette Skridt. Jeg kunde ikke blive tilbage. Hvor vi ere i Verden, staar vi jo i Guds Haand, og skal jeg dø, saa kunde jeg lige saa godt dø hjemme, og vil Gud, at jeg skal leve, er jeg sikker overalt.

Jeg skal skrive saa tidt som muligt og underrette Dem om mit Befindende. Jeg skal i morgen rejse til det 18de Regiment (Kulsvierne), der for Tiden ligger paa Als og skulle forsvare Dybbølstillingen. Fru Nielsen har lovet at modtage og besøge mine Breve.

Lev vel! Hils alle mine Søskende og Frænder fra mig. Skulde dette være de sidste Linjer, De faar fra mig, hvad jeg ikke haaber, da er min Bøn, at Gud maa holde sin Haand over mine kjære Forældre og hele min Familie.

Kjære Fader og Moder tilgiver mig alle de Sorger og Bekymringer, jeg har forvoldt Eder og tilgiver mig nu, at jeg, maaske imod Eders Villie, gaar i Kampen for Fædrelandet.

Skriver mig snart til og leve alle vel. Send en lille Tanke imellem ned til Eders hengivne Søn Oliver.

Harðir bardagar

Vollerup,
den 22de April 1864

Kjære Frue

I dag kom jeg endelig tilbage fra Forpost og faar Tid til at skrive et par Linier. Dybbøl maatte vi forlade den 18de, og jeg sendte samme dag et par Linier til Dem, skrevne med Blyant for at underrette Dem om, at jeg var i Behold. Den 16. April forlode vi Ulkebøl for at gaa paa Forpost og laae den 17de under en forfærdelig Granatild paa Skandse no 6, men det er lige som Lykken hele Tiden har fulgt vort Comp, thi uagtet den voldsomme

Oliver sum hermaður

Kanonade stod vi hele Natten paa Skandsen og om Dagen i Løbegravene og tabte kun 4 Mand, skjønt vi vare aldeles bedækkede med Jord og Sand, som Granaterne kastede op i Luften, naar de sprang. Den 17. Kl 11 om Aftenen bleve vi afløste og skulde staa som Reserve i Brohovedet. Hele Natten fortsætter Kanonaden og blev heftig henad Morgenstunden, hvorved flere Soldater i Brohovedet bleve saarede. Jeg havde netop sat mig ned ved mit Tornyster for at skrive et Brev til Dem, da der pludseligt blev raabt til Gevær, fordi Preusserne stormede. Jeg fik næppe Tid til at tage Tornyster paa og efterlod baade Blæk, Pen, Papir og Frimærker i Haab om, at det kun var blind Alarm som sædvanligt, uagtet at jeg længe havde ventet en Storm, da alle vore Skandser paa venstre Fløi kun var Grushobe. Men denne Gang var det Alvor. I et Nu var hele vor venstre Fløi paa Flugt, og jeg saa den preussiske Ørn vaje paa den Skandse, hvor jeg for knap 12 Timer siden havde staaet.

Gud, hvor var jeg gal i Hovedet, og hvor jeg havde lyst til at rykke frem, men

jeg maatte staa stille. Jeg saa vore tropper trække sig tilbage fra Hegn til Hegn, bestandig tilbage, dog et Øieblik var Kampen staaende, den ene Geværsalve fulgte paa den anden. Batterierne paa Kirkebakken og paa Brohovedet saavelsom Rolf Krake sendte Kugler og Granater op i Preussernes Rækker, saa at en tyk Kruttdamp laa over det hele. Jeg havde et Øjeblik et svagt Haab om, at vi skulde drive dem tilbage, men det svandt snart, thi da Kruttdampen et Øjeblik drev bort, saa jeg vore Tropper fra alle Kanter trække ned imod Brohovedet, hvor vi stod. Snart var Fjenden ikke længer borte, end at vi kunde vexle nogle Skud med dem, og vi kunde see, hvorledes de snusede

omkring vore Barakker, som laa godt 1.000 Skridt fra os. Vi (18de Regiment) fik ordre til at holde Brohovedet, indtil hele Armeen var kommen over paa Als. 7' Comp stod paa venstre Fløi af Brohovedet tilligemed et par andre Compagnier, og jeg blev kommanderet tilligemed et par andre Soldater op i et Huus med Skydehuller, hvorfra vi kunde bestryge Chausseen. Jeg kom helt op under Taget, der lignede et Sold, saa gennembrudt var det af Granastumper. Imidlertid skulde jeg staa deroppe med 4 andre. Resten stod nedenunder og fyrede paa Preusserne og de paa os, men ingen af os blev truffen, da vi stod dækkede. Hvorimod, hvad jeg dog ikke tydelig kunde see for Kruttdampen, flere af dem faldt efter de

Børn hjá Oliver

JOHN OLAF EFFERSØE
F. 17.12 1884
D. 14.4. 1886

GUÐRUN EFFERSØE
F. 6.1. 1886
D. 21.1. 1886

Vermamma Oliver og sonur hennara

CATHRINE DJURHUUS
F. OLSEN

1826-1928

JOHANNES DJURHUUS
1851-1900

andres sigende. Jeg var meget ivrig i færd med at skyde og lade igen, da pludselig Korporal Ulvedal kom op til os og spurgte, om vi havde Lyst at tages til fange, thi der var givet Ordre til Retræte. Det havde vi ikke hørt, og da vi kom ud af Huset, var der ikke en Sjæl at se. Brohovedet var forladt.

Vi skyndte os derfor at løbe af alle Kræfter, medens Granaterne susede og Geværkuglerne peb os om Hovedet, da vi dreiede omkring Hjørnet af Huset i samme Øjeblik som Preussere trængte ind fra Strandens søndenfor. Vi naaede de andre paa Broen, hvor Raabene "skynd jer" lød os imøde, og Folk stod i færd med at afbryde Broen. Det var mærkeligt, hvor lykkeligt dette tilbagetog over Broen gik for sig, naar

Myndir frá krígunum í 1864 tá ið Oliver var særður

man har set alle de Granater, som dumpede i Vandet rundt omkring og stænkede os, og naar man har hørt alle de Kugler hvine, som fløi over vore Hoveder.

Jeg tænkte imidlertid dengang ikke derpaa, men blot paa ikke at blive taget til Fange, og hvis Broen var blevet skudt over, havde jeg forsøgt at redde mig ved Svømning. Dog som sagt, vi kom heldig over og skulde straks paa Strandvagt, saa jeg næppe fik Tid til at skrive Dem hine Par Linier med Blyant.

Vi skulle endnu blive her paa Als og passe paa Preusserne, men hvor

længe ved jeg ikke. Her tales der om, at der skal sluttet Vaabentilstand i længere Tid. Er det sandt?

Bíða eftir vápnahvöld

Barakkerne ved Sønderborg 11te Maj 1864

Kjære Frue

Undskyld, at jeg i saa lang Tid ikke har ladet høre fra mig. Men hvad har jeg at skrive om? Siden vi forlod Dybbøl, er der ikke løsnet et Skud. Paa den vilde Krigslarm er der fulgt en kjedelig Stilhed, dog uden

at forbedre vor Stilling, thi vi maa trække paa Vagt, lige saavel nu som før og arbejde paa Forskandsning-er langs med Alssund, og i de dage, vi ellers plejede at udhvile os, maa vi stille 2 å 3 Gange om Dagen og endvidere exercere 2 Timer om Dagen. Majoren synes vist, at Soldaterne have det for godt. Strandvagterne have desuden i den sidste Tid været strængere end Vagttjenesten var ved Dybbøl, dengang Fjenden kun stod et par hundrede Skridt fra os.

Saaledes maatte jeg forleden Dag staa 15 Timer, fra Kl 9 om Aftenen til kl. 12 om Middagen i Løbegravene ved Kjær med fuld Oppakning og maatte under stræng Straf ikke støtte mig til Brystværnet og fik altsaa den Nat ikke lukket mit Øje.

Ved Dybbøl havde vi derimod om Natten Til-ladelse til at skifte hver 2den Time, saa at den ene Mand vaagede, medens den anden sov. Jeg for mit vedkommende syntes bedre om dette Liv før den 18de April end siden, thi dengang havde vi dog nogen Afveksling.

Rygtet siger, at vi i Dag have faaet Vaabentilstand. I saa fald kommer jeg sikkert til København, og da Vaabentilstanden efter sigende kun er paa 4 Uger, begynder krigen vist igen, da den Tid for de forskellige Magter næppe er tilstrækkelig til at tilvejebringe den nødvendige Harmoni. Et kort ophold i Kjøbenhavn vil være mig mageløst kjært, men jeg kan ikke nægte, at under den Udsigt, der er til Krigens fortsættelse vilde jeg ønske at have Bekendtskab til Krigsministeren eller Major Ankjær, thi saa vilde jeg forsøge at benytte denne Vaabentilstand til at uddanne mig til Officer, thi som saadan kunde man dog gjøre Fædrelandet større Tjeneste, hvis man er dygtig og tillige have det langt bedre.

De har spurgt mig, om jeg ikke havde faaet nogle Snore. Nej, det er vanskeligt at avancere til Under-officer, og til Officer er det for en Menig saa godt som en Umulighed, thi man har Aspiranter.

Derimod er jeg indstillet til at faa Medallien, som i denne Tid skal uddes til Officerer og Menige, men hvorvidt jeg faar den, ved jeg ikke.

Tusind tak for Deres Pakke og Deres Pengebrev, som jeg rigtig har modtaget. Penge kan man altid bruge, og Pakken indeholdt flere behagelige Genstande. Saalerne kan jeg derimod ikke bruge, thi en Skomager er ikke til at opdrive, og desværre er Skomagerprofessionen mig saa ubekendt, at jeg ikke

engang tør indlade mig at fuske i den.

Vandstøvlerne er for resten ret gode endnu, men de andre brændte for mig i Sønderborg. Havde jeg ligget længer paa Als, vilde jeg have bedt dem om at sende mig mine Morgensko, men i Morgen skal vi sikkert rejse fra Als, hvorhen ved jeg ikke, maaske til Fyn eller Kjøbenhavn.

Om et par Dage vil jeg skrive til Dem, hvis jeg kommer til Fyn eller bliver her.

Mange hilsener til begge to fra Deres hengivne Oliver.

Ved De om der snart skal Skib til Færøerne?

Bardagin taptur

Als den 29. juni 64

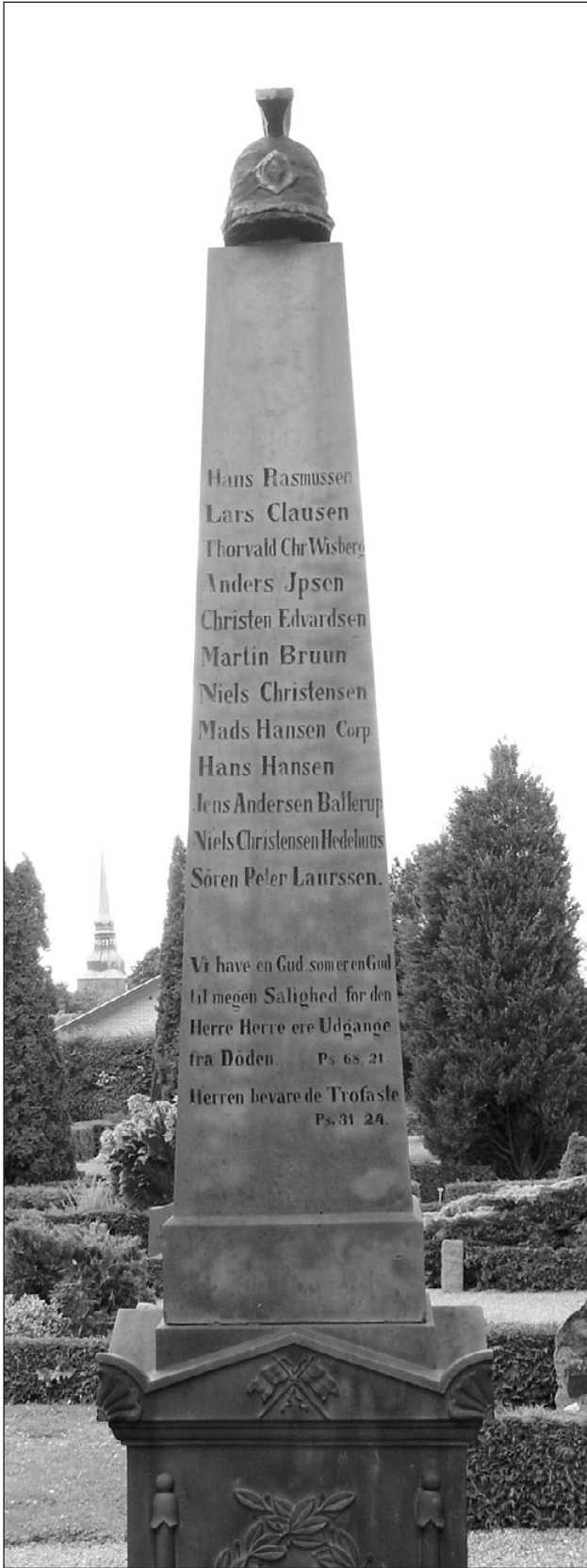
Kjære Frue

Det var en festlig Maade min Fødselsdag blev fejret paa, men desværre blev det en Sørgefest for hele Danmark. Imorges kl. 2 blev vi raabte til Gevær og rykkede ud mod Fjenden, som forsøgte en overgang over Sundet, men da vi kom til Kjær, var han allerede kommen over. Vi maatte rykke tilbage, men endelig satte vi Bajonetter paa og stormede fremad under Hurraaab. Kuglerne faldt tætte som Haglkorn, og jeg blev truffet af én i Hoftten. Jeg faldt og forsøgte forgæves at rejse mig igen. Da vore rykkede atter tilbage, faldt jeg i Prøisernes Hænder kl 6½. Mit saar haaber jeg er af ringe Betydning.

Det værste er, at jeg er i preussisk Fangenskab, hvilket ikke havde blevet Tilfældet, hvis jeg ikke havde faaet Forfald. Ved et Hegn, hvor jeg faldt, laa der 30 tapre Kammerater døde og saarede paa en Plet ikke større end Deres Stuegulv. Imellem dem Leutnant Goldmann af 7de Comp og en haardtsaaret Premierløjtnant, som jeg ikke kjendte. Fra dette sted bragtes jeg ind i en Bondehytte og blev forbundet, og nu i Aften er jeg bleven kjørt til det Foreløbige Hospital i en af Møllerne ved Sønderborg. Herfra bliver jeg formodentligt om et par Dage transporteret til Flensborg.

Jeg brænder af utaalmøghed efter at kjende vor Armés Skjæbne. Grev Mørner, Løjtnant i mit Comp, ved jeg er fanget usaaret. Lieut. Goldmann derimod saaret. Om Ahlmann ved jeg intet. Gud give, han er kommet godt fra det, thi jeg holder meget af ham, og han er en af mine bedste Officerer.

Vil Fruen ikke sende et par Linjer til mine kære Forældre paa Færøerne og indlægge disse Linjer for at de kunne vide, hvorledes jeg har det.

Nógv minnismerki eru í Danmark yvir teir, sum fullu í hesum krígunum, men "okkara" maður kom aftur í øllum góðum

Kampen er skjøn, men Følgerne er stygge. Jeg ligger her paa Straa imellem stakkels jamrende Mennesker.

Endvidere vil jeg bede Fruen godhedsfuld at underrette min gode Ven og Universitetskammerat Pastor Müller i Hundstrup pr. Thisted om mit nuværende Uheld.

William og Pastoren hilses mange Gange, ligeledes Bagger.

Deres inderlig hengivne og for deres mageløse God-

hed imod mig altid taknemlige Oliver Effersøe.

Saasnart det bliver mig muligt skal jeg underrette Dem om, paa hvilket Lazar-et jeg kommer til at ligge.

Oliver kom aftur í øllum góðum og livdi til 1897.

Kelda:
Regin Olsen

Komandi partur

Komandi tveir hós dagar kemur Sosialurin ikki út. Men um triggjar vikur verður enn ein grein um ættina hjá H.N. Jacobsen bókhandlara. Nevniliga um børn hansara Onnu og kenda málmannin Jacob Jakobsen